

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 80 0 P 083965 23 Rev
Dana, 05.03.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Senada Tice, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice I.G., Grad B., koju zastupa M.B., advokat iz B., protiv tuženih P.G., sina M., iz G., Grad B., M.G. i N.G., oboje iz D., Grad B., koje zastupa S.B., advokat iz B., radi utvrđenja bračne tekovine, vrijednost spora 330.925,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 083965 23 Gž 2 od 20.06.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 05.03.2024. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, ukida se presuda Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 083965 23 Gž 2 od 20.06.2023. godine i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 083965 19 P 2 od 17.11.2022. godine, utvrđeno je da su tužiteljica i tuženi P.G. (u daljem tekstu: prvotuženi), zajedničkim radom i zajedničkim sredstvima u braku, stekli stambeno-poslovnu zgradu površine 434 m², a koji objekat je numeracijski prikazan sa položajem, oblikom i dimenzijama na skici snimanja lica mjesta vještaka geometra S.M. od 09.07.2018. godine koja predstavlja sastavni dio ove presude, koji objekat je sagrađen na parceli broj 268/0 zv. R. sa zemljištem za redovnu upotrebu objekta površine 2485 m², označena na skici lica mjesta plavom bojom geometra S.M. od 09.07.2018. godine, zemljište uz stambeno-poslovnu zgradu površine 687 m², njivu II klase površine 3.243 m² koje su označene kao k.č. 268/0 zvanu R., njivu III klase, površine 160 m², njivu IV klase površine 161 m², sada upisane u List nepokretnosti broj 2270/0 k.o. B.s. i da je doprinos tužiteljice u sticanju navedenih nekretnina 1/2 dijela, pa su tuženi dužni priznati i trpiti da se tužiteljica upiše u katastru nekretnina i zemljišnoj knjizi kao suposjednik i suvlasnik navedenih nekretnina u unaprijed utvrđenim idealnim dijelovima, a koje nekretnine su prema podacima važećeg elaborata i zemljišne knjige upisane kao suposjed i suvlasništvo sa po 1/2 dijela N.G. (u daljem tekstu: trećetužena) i M.G. (u daljem tekstu: drugotuženi), te dozvoliti da se u izvršnom postupku izvrši fizička dioba navedenih nekretnina i da se tužiteljica na izdvojenom dijelu nekretnina u katastru i zemljišnoj knjizi upiše kao vlasnik sa dijelom 1/1, a da su u slučaju nemogućnosti fizičke diobe nekretnina tuženi dužni priznati i trpiti da se izvrši prodaja nekretnina sudskim putem na javnoj dražbi i da se tužiteljici srazmjeno njenom doprinosu u sticanju nekretnina po odbitku troškova

prodaje isplati odgovarajuća svota novčanih sredstava od postignute prodaje nekretnina, te da su tuženi dužni tužiteljici da nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 30.475,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 083965 23 Gž 2 od 20.06.2023. godine, žalba tuženih je usvojena i prvostepena presuda preinačena tako što je odbijen tužbeni zahtjev tužiteljice. Tužiteljica je obavezana da prvotuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 20.230,00 KM, a drugotuženom i trećetuženoj u iznosu od 9.900,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu presudu, zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači ili ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi predlažu da se revizija kao neosnovana odbije.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je tužbeni zahtjev tužiteljice za utvrđenje da su nekretnine bliže označene u izreci prvostepene presude zajednička bračna tekovina nje i prvotuženog sa ½ dijela, za upis njenog prava u tom dijelu u javne evidencije i za izdvajanje njenog suvlasničkog dijela.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da je sporni stambeno-poslovni objekat izgrađen na parceli broj 268. zv. R., ukupne površine 4.243 m², upisanoj u l.n. 238. k.o. B.s., koju je drugotuženi naslijedio iza svoga oca; da je tužiteljica zajednicu života sa prvotuženim započela udajom za njega krajem decembra 1997. godine, da je od tada do 2004. godine sa prvotuženim živjela na spratu porodične kuće njegovih roditelja (drugotuženog i trećetužene) u D.; da je drugotuženi od 1994. godine bio vlasnik preduzeća PP G. koje se bavilo prodajom vodomaterijala, u kojem je radio i prvotuženi, a od 2000. godine trećetužena je imala i prodavnicu kineske robe u kojoj je radila i tužiteljica; da su prije toga oba roditelja prvotuženog bila zaposlena tako da je majka radila kao trgovac i prije rata, dok je drugotuženi pored plate, prije rata pa do 1992. godine, ostvarivao i prihode od izrade plastičnih proizvoda; da je drugotuženi bio i vlasnik poljoprivrednog zemljišta sa kojeg su ostvarivali prihode sijući žitarice i povrće, te od plantaže višnje i šljiva; da su 1989. godine drugo i trećetužena u većoj količini kupili građevinski materijal za sporni objekat; da je u vrijeme udaje tužiteljica bila nezaposlena, kao i mlađi brat prvotuženog koji je pohađao školu i živio u domaćinstvu sa parničnim strankama; da je drugotuženi 22.02.1994. godine pribavio rješenje o urbanističkoj saglasnosti, a 31.03.1997. godine odobrenje za izgradnju spornog objekta na vlastitoj parceli k.č. 268/0 zv. R.; da je u mjesecu junu 1996. godine preduzeće E.i. B. u tehničkom opisu spornog objekta navelo da je u prvog funkcionalnoj cjelini objekta predviđen prodajni salon vozila i rezervnih dijelova, kancelarijski prostor, čajna kuhinja, a u drugom autoservis i skladište rezervnih dijelova; da je u septembru 2000. godine, nakon što je tehničkim pregledom utvrđeno da je sporni objekat u cjelini završen, nadležni organ uprave drugotuženom-investitoru izdao rješenje kojim je odobrena upotreba „izgrađenog autoservisa sa pratećim sadržajima“, a zaključkom istog organa od 24.12.2007. godine ovo rješenje

je ispravljeno tako što je navedeno da se radi o objektu-prizemlje prodajni salon sa kancelarijama dimenzija 33,90m sa 8,50 i 10,50m i na spratu stambeni prostor dimenzija 11,10 sa 10,50 i 13,30m; da je iste godine objekat po zahtjevu drugotuženog uplanjen na njegovo ime u katastarskom operatu, potom i u zemljišnoj knjizi, a u februaru 2000. godine objekat je izdat u zakup preduzeću P. koji je u prizemnom poslovnom dijelu objekta bio zakupac do 2008. godine; da su tužiteljica i prvotuženi u spratni stambeni dio objekta uselili 2004. godine i u istom živjeli do razvoda 2017. godine; da je drugotuženi sa prvotuženim 17.01.2008. godine zaključio ugovor o poklonu predmetnog objekta sa zemljištem navodeći u ugovoru da isto poklanja P.G. svome sinu; da je dogradnja poslovnog objekta u površini od 60 m² izvršena 2010. godine novčanim sredstvima tužiteljice i prvotuženog uz novčanu pomoć drugotuženog i oca tužiteljice; da je po tužbi trećetužene pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 104144 19 P od 20.03.2019. godine utvrđeno da je ona suvlasnik nepokretnosti koje su predmet navedenog ugovora sa ½ dijela i da je ugovor o poklonu od 17.01.2008. godine u cjelosti ništav.

Polazeći od naprijed navedenog, prvostepeni sud je, prihvatajući izjave tužiteljice kao parnične stranke i svjedoka čije saslušanje je ona predložila, zaključio da je u vrijeme njene udaje početkom 1998. godine sporni objekat bio izgrađen u prizemnom dijelu, da je bila postavljena ploča na isti i da su preostali radovi urađeni u toku njenog braka sa prvotuženim i završeni 2000. godine iz zajedničkih sredstava tužiteljice i prvotuženog, novčane pomoći oca tužiteljice koji im je „u više navrata dao bespovratno najmanje 30.000,00 KM, radi potpune izgradnje prizemlja i sprata predmetne zgrade“ kao i pomoći roditelja prvotuženog (što su tuženi osporavali navodeći da je objekat u to vrijeme bio završen u cjelini, a prvostepeni sud to nije prihvatio, kao ni izjave svjedoka čije saslušanje su oni predložili), te je prihvatio i nalaz vještaka građevinske struke koji je građevinsku vrijednost objekta procijenio na iznos od 320.000,00 KM. Prvostepeni sud je učinjeni poklon prvotuženom smatrao kao poklon učinjen u korist oba bračna supružnika uz primjenu zakonske pretpostavke iz člana 270. stav 6. Porodičnog zakona („Službeni glasnik RS“ broj 54/02, 41/08 i 63/14, u daljem tekstu: PZ), nalazeći da iz svih okolnosti proizlazi da su roditelji prvotuženog, nakon što su tužiteljica i prvotuženi zaključili brak, odlučili da namjene predmetnu zgradu njima kao bračnim supružnicima, da u toj zgradi imaju stan, da ostvaruju prihode izdavanjem poslovnog prostora i da su ulagali svoja novčana sredstva da bi cijela zgrada pripala njima ali i da su nekretnine poklonjene iz razloga što su ih oni zajednički gradili, pa je pozivom na odredbe članova 272. i 273. PZ usvojio tužbeni zahtjev u cjelosti.

Odlučujući o žalbi tuženih, drugostepeni sud je imajući u vidu da je po tužbi trećetužene protiv ugovornih strana iz ugovora o poklonu, odnosno ostalih tuženih u ovom sporu, donesena pravosnažna presuda na osnovu priznanja broj 80 0 P 104144 19 P od 20.03.2019. godine kojom je utvrđeno da je trećetužena sa drugotuženim suvlasnik sa ½ dijela na navedenim nekretninama i da je ugovor o poklonu u cjelini ništav, zaključio da taj ugovor nije ni mogao proizvesti pravne posljedice sticanja prava svojine na spornim nekretninama na osnovu člana 270. stav 6. PZ. Našao je da se iz činjeničnog stanja koje je utvrdio prvostepeni sud ne može zaključiti da predmetne nekretnine predstavljaju bračnu tekovinu tužiteljice i prvotuženog, kako se traži tužbenim zahtjevom, a na što tuženi žalbom osnovano ukazuju. Nalazeći da ni jedan dokaz u postupku ne ukazuje da su se u vrijeme početka gradnje niti u toku gradnje navedenog objekta, koji je ostvaren kako je i planiran, u pogledu finansiranja

gradnje drugotuženi i trećetužena pouzdali u bilo koga osim u sebe, da je ostvarena namjera drugotuženog i trećetužene sadržana u projektu i ispravama o njegovom građenju, a koji su istim jasno definisani prije udaje tužiteljice, i da okolnosti u konkretnom slučaju ne ukazuju na promjenu namjere drugotuženog i trećetužene da sporni objekat grade za sebe, pa je slijedom toga drugostepeni sud žalbu usvojio i preinačio prvostepenu presudu tako što je tužbeni zahtjev odbio.

Po ocjeni ovog revizijskog suda tužiteljica u reviziji osnovano ukazuje da je drugostepena presuda, donesena uz povredu odredaba parničnog postupka.

Prema odredbi člana 229. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), drugostepeni sud može preinačiti prvostepenu presudu ako je u sjednici vijeća drugačijom ocjenom isprava i posredno izvedenih dokaza već izvedenih pred prvostepenim sudom utvrdio drugačije činjenično stanje nego što je ono u prvostepenoj presudi.

Iz sadržaja odredbe člana 229. stav 1. tačka 2. ZPP proizlazi da drugostepeni sud ne može u sjednici vijeća preinačiti prvostepenu presudu drugačijom ocjenom neposredno izvedenih dokaza.

Tužiteljica u reviziji ukazuje da je drugostepeni sud prilikom ocjene izvedenih dokaza, relevantnih za donošenje odluke o njenom tužbenom zahtjevu u ovoj parnici, postupio suprotno principima procesnog prava koji se odnose na drugačiju ocjenu neposredno izvedenih dokaza, čime je povrijedio odredbu člana 229. stav 1. tačka 2. ZPP, u vezi sa odredbom člana 209. istog zakona, te da je, pored toga, učinio i povredu odredbe 231. ZPP, u vezi sa odredbom člana 209. istog zakona.

U konkretnom slučaju prvostepeni sud je odluku o usvajanju tužbenog zahtjeva donio prihvatajući prvenstveno izjave tužiteljice kao parnične stranke i svjedoka čije saslušanje je ona predložila, da je sporni objekat bračna tekovina, te neprihvatajući izjave tuženih i svjedoka koji su potvrdili njihove navode u odnosu na iste relevantne činjenice.

Drugostepeni sud je, odlučujući o žalbi tuženih u sjednici vijeća donio odluku o preinačavanju te presude i odbijanju tužbenog zahtjeva uz obrazloženje da ni jedan dokaz u postupku ne ukazuje da su se u vrijeme početka gradnje niti u toku gradnje spornog objekta, u pogledu finansiranja gradnje drugotuženi i trećetužena pouzdali u bilo koga osim u sebe, te da se iz činjeničnog stanja koje je utvrdio prvostepeni sud ne može zaključiti da predmetne nekretnine predstavljaju bračnu tekovinu tužiteljice i prvotuženog.

Iz naprijed navedenog proizlazi da se revizijom osnovano ukazuje da je drugostepeni sud, donoseći svoju odluku o preinačavanju prvostepene presude u sjednici vijeća, donio odluku drugačijom ocjenom neposredno izvedenih dokaza i time počinio povredu odredaba parničnog postupka iz člana 229. stav 1. tačka 2. ZPP, u vezi sa članom 209. ZPP.

Pored toga, revident osnovano ukazuje da obrazloženje drugostepene odluke ne sadrži jasne razloge za odbijanje tužbenog zahtjeva, te da je drugostepena odluka

zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 231. u vezi sa članom 209. ZPP.

Stoga je na osnovu odredbe člana 249. stav 1. ZPP, s obzirom na prirodu povrede zbog koje se odluka ne može ispitati, presuda ukinuta i predmet vraćen drugostepenom sudu na ponovno suđenje da taj sud u nastavku postupka otkloni ukazane nedostatke, te donese novu odluku.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić